

POSTANOWIENIE

Dnia 30 października 2017r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Aneta Kurdubska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Agnieszka Woźniak-Wiliszewska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2017r. we Włocławku

na rozprawie

sprawy z wniosku M. S. (1)

z udziałem B. M., J. M., D. M., Z. S. (1), D. S. (1), Z. S. (2), J. S. (1), M. S. (2), M. Z., K. Z. (1), K. Z. (2), Ż. Z., D. S. (2), M. S. (3), (...) Sp. z o.o. w S.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia

postanawia :

1. zatwierdzić uchylenie się przez wnioskodawcę M. S. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia, którego treścią jest odrzucenie spadku po J. S. (2), synu A. i M., zmarłym w dniu 30 sierpnia 2010 roku we W., ostatnio na stałe zamieszkałym w miejscowości K.;
2. orzec, iż wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania zgodnie ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

D. S. (2), działający jako przedstawiciel ustawowy swojego małoletniego syna M. S. (1) złożył w dniu 14 marca 2017r. do tutejszego sądu wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia woli o odrzuceniu spadku po J. S. (2), zmarłym w dniu 30 sierpnia 2010r., ostatnio zamieszkałym w K. gm. L. oraz przyjęcie od wnioskodawcy oświadczenia o odrzuceniu spadku.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że w dniu 30 sierpnia 2010 roku zmarł J. S. (2) – dziadek małoletniego wnioskodawcy. W ustawowym terminie przedstawiciel ustawowy małoletniego złożył do sądu rodzinnego wniosek o zezwolenie na dokonanie złożenia w imieniu małoletniego syna oświadczenia o wyrażeniu zgody na odrzucenie spadku po J. S. (2). Wnioskodawca wskazał, że Sąd Rejonowy we Włocławku w sprawie III RNsm 717/10 postanowieniem z dnia 10 stycznia 2011w. zezwolił na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego. D. S. (2) przedstawiciel ustawowy małoletniego w uzasadnieniu wniosku wskazał, iż był przekonany, że zgoda sądu rodzinnego na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego jest równoznaczna z zachowaniem terminu i odrzuceniem spadku przez małoletniego wnioskodawcę. Zdaniem wnioskodawcy doszło do błędu, który uzasadnia złożenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia woli co do odrzucenia spadku w imieniu małoletniego M. S. (1). O wspomnianym błędzie wnioskodawca dowiedział się z zawiadomienia Sądu Rejonowego we Włocławku w dniu 10 marca 2017r. w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie I Ns 1323/14 z wniosku Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. o stwierdzenie nabycia spadku po J. S. (2).

Na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2017r. pełnoletni już M. S. (1) podtrzymał wniosek złożony w trybie art. 1019§.2 kc. Pozostali uczestnicy postępowania nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 30 sierpnia 2010r. we W. zmarł J. S. (2), ojciec D. S. (2), a dziadek małoletniego M. S. (1). W dniu 30 grudnia 2010r. spadkobiercy ustawowi zmarłego J. D. S. (syn zmarłego) i M. S. (3) (wnuk zmarłego) złożyli przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2011r. Sąd Rejonowy we Włocławku zezwolił przedstawicielom ustawowym małoletniego M. S. (1) urodzonego (...) we W., na złożenie w jego imieniu oświadczenia o odrzuceniu spadku po J. S. (2) zmarłym w dniu 30 sierpnia 2010r.

Dowód: akta tut. Sądu IIIRNsm 717/10, postanowienie w sprawie IIIRNsm 717/10

J. S. (2) był dłużnikiem uczestnika postępowania Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G., która następnie przelała wierzytelność na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S..

Okoliczność bezsporna

J. S. (2) nie utrzymywał kontaktów ze swoimi dziećmi, w tym z ojcem M. S. (1). D. S. (2) złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku oraz złożył wniosek o wyrażenie zgody w imieniu małoletniego albowiem, nie miał wiedzy na temat spadku po zmarłym J. S. (2). Nie utrzymywał z nim kontaktów i nie miał wiedzy na temat ewentualnego pozostawienia zadłużenia przez ojca. Po otrzymaniu postanowienia sądu z dnia 10 stycznia 2011r. przedstawiciele ustawowi małoletniego M. S. (1) byli przekonania, że zastępuje ono również oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Dowód: zeznania E. S. rozprawa z dnia 30 października 2017r. , 00:11:11- 00:21:30, zeznania M. S. (1) rozprawa z dnia 30 października 2017r. 00:23:10- 00:27:57

W dniu 30 października 2017r. wnioskodawca M. S. (1) złożył przed sądem oświadczenie o odrzuceniu spadku po dziadku J. S. (2).

Dowód: oświadczenie o odrzuceniu spadku z dnia 30 października 2017r. k. 57

Sąd ustalił, co następuje:

Sąd poczynił ustalenia faktyczne w zakresie dot. kolejności składania oświadczeń o odrzuceniu spadku po zmarłym J. S. (2) oraz zgody sądu rodzinnego na dokonanie czynności przekraczających zwykły zarząd majątkiem dziecka poprzez odrzucenie spadku na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz w aktach

I. N. 717/10.

Spadkobierca, który dąży do wyłączenia go z kręgu osób powołanych do dziedziczenia może odrzucić spadek przez oświadczenia złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania do spadku (art. 1012 k.c i art. 1015 k.c). Oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub notariuszem. Można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym. (art. 1018§3 k.c).

Jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli. W sytuacji gdy spadkobierca oświadczenia nie złożył w błędnym, usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, pozostaje mu uchylić się przed sądem od skutków prawnych nie zachowania terminu do odrzucenia spadku. Wraz z tym spadkobierca powinien oświadczyć, że spadek odrzuca i złożyć wniosek o zatwierdzenie swego uchylenia się przez sąd spadku. Wskazane czynności powinny mieć miejsce przed upływem roku od wykrycia błędu,

Zgodnie z treścią art. 84 §1 i 2 k.c w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy,

albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Błąd jako wada oświadczenia woli musi dotyczyć treści czynności prawnej oraz musi być błędem istotnym. Przez błąd należy rozumieć niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie o czynności prawnej, przy czym niezgodność ta może dotyczyć nie tylko prawa, ale również okoliczności faktycznych.

W ocenie Sądu wnioskodawca spełnił powyższe wymagania. D. S. (2) wraz z pełnoletnim synem złożyli przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po zmarłym J. S. (2). To spowodowało, że tytuł powołania do spadku przeszedł na jego małoletniego wówczas syna M. S. (1). D. S. (2) już w dniu 23 listopada 2010r., a więc niezwłocznie, wystąpił do sądu rodzinnego o wyrażenie zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego syna M. S. (1), po otrzymaniu stosownego postanowienia pozostawał w błędnym przekonaniu, że wskazane orzeczenia zastępuje oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego syna. Po wykryciu swojego błędu w dniu 10 marca 2017r. uchylił się od skutków prawnych nie zachowania terminu do odrzucenia spadku zanim upłynął roczny termin od daty jego wykrycia. Przedstawiciele ustawowi małoletniego wówczas wnioskodawcy dołożyli należytej staranności by spadek po J. S. (2) odrzucił również M. S. (1), bowiem z zachowaniem terminu złożyli stosowny wniosek do Wydziału Rodzinnego i uzyskali zezwolenie na dokonanie czynności polegającej na odrzuceniu w imieniu małoletniego spadku. Błąd przedstawiciela ustawowego wnioskodawcy dotyczył sposobu odrzucenia spadku. Istniało bowiem u niego przeświadczenie o dopełnieniu obowiązku odrzucenia spadku w imieniu syna poprzez wydanie stosowanego postanowienia przez Sąd. Wątpliwość w tym zakresie wywołały dopiero wezwania skierowane przez Sąd na rozprawę w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po J. S. (2). Błąd taki jest zdaniem Sądu błędem co do prawa i należy go ocenić jako błąd istotny. Gdyby błąd ten nie zaistniał doszłoby do odrzucenia przez D. S. (2) w imieniu syna spadku po J. S. (2). Rozstrzygając na tle okoliczności tego konkretnego przypadku o tym, czy błąd był wynikiem niedołożenia należytej staranności, Sąd miał na względzie przeciętny stan świadomości prawnej społeczeństwa.

Podkreślić należy, że przedstawiciele ustawowi wnioskodawcy nie mają żadnego doświadczenia prawniczego. Na miarę swoich możliwości uczynili wszystko co w ich mocy, aby syn nie dziedziczył po spadkodawcy - J. S. (2) długów. Jednak opisywany problem prawniczy i kwestia czytelnego zrozumienia konieczności odrzucenia spadku najpierw w imieniu własnym przed notariuszem, następnie uzyskania zgody na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego wyrażonej przez Sąd Rodzinny, a następnie dalsze złożenie już właściwego oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego, przed Sądem Cywilnym wykraczało ponad przeciętną wiedzę osób, które nie interesują się prawem i nie mają z nim styczności. W ocenie Sądu nie można także uznać, aby przedstawiciel ustawowy wnioskodawcy w sposób lekkomyślny zaniechał dalszych czynności związanych z odrzuceniem spadku, a jego błąd co do odrzucenia spadku w imieniu syna jest i doniosły i usprawiedliwiony okolicznościami.

Wobec powyższego Sąd uznał żądanie za uzasadnione i na podstawie art. 1019§3 kc zatwierdził uchylenie się już pełnoletniego M. S. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku, jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520§1 kpc w myśl którego każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.